Dnro 001/81/2021

Markus Penttinen 7.4.2021

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne asiantuntijakuulemiseen torstaina 8.4.2021 klo 12.15

VNS 7/2020 vp Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Työelämä- ja tasa-arvoasiat kuuluvat käytännössä jäsenmaiden ja EU:n jaettuun toimivaltaan. Vaikka pääpaino on kansallisilla toimenpiteillä, EU voi täydentää jäsenvaltioiden toimintaa ja tehdä tätä tarvittaessa myös lainsäädännöllä annetun toimivallan pohjalta.

Ilman EU-tason toimenpiteitä esimerkiksi työntekijöiden ja ammatinharjoittajien vapaa liikkuvuus ja työnhakuoikeus eivät olisi mahdollisia. Ilman tiettyjen työsuojelunormien ja turvallisuusmääräysten harmonisointia monien tavaroiden ja tuotteiden vienti ja tuonti eivät onnistuisi. Tasa-arvomääräysten (ja monien muidenkin) yhtenä taustaseikkana on alusta asti ollut estää sisämarkkinoita vääristymästä ja yhteiset pelisäännöt esimerkiksi työelämän alueella helpottavat myös rajat ylittävää yritystoimintaa. Kyse on myös siitä, että unioni on perimmiltään kansalaisiaan varten ja kaikkien tulee hyötyä eurooppalaisesta yhteistyöstä.

Tätä taustaa vasten selonteon kirjaukset siitä, että "sosiaalinen ulottuvuus" on tärkeä eteenpäin kehitettävä painopistealue, on paikallaan. Komissio antoi 4.3.2021 ns. sosiaalisen pilarin toimintaohjelman, jossa on myös tulevia uusia aloitteita (mm. alustatyö, itsensä työllistäjien edunvalvonta, tekoälyasetus ml. työelämäasiat, työsuojelustrategia, työsuojelun kemikaalivaarat, raportointi ei-taloudellisista seikoista, yhteiskuntavastuudirektiivi, raportti työaikadirektiivin toimeenpanosta, taksonomian ulottaminen sosiaaliasioihin, työmarkkinajärjestöjen yhteistyön vahvistaminen). Lisäksi parhaillaan on käsittelyssä direktiiviesitykset palkkatasa-arvosta ja vähimmäispalkoista.

Sosiaalipilarin toimintaohjelma esityksineen vastaakin hyvin Suomen selonteon toteamusta "EU-tason lainsäädäntöä tulee päivittää ja täydentää tarpeen mukaan ja toimivallan rajoissa".

EU:n koronaelvytysrahaston pohjalta tehtävät kansalliset ohjelmat tulevat hyväksyttäväksi siten, että kaikki muut jäsenmaat hyväksyvät tai hylkäävät ne mm. komission arviointiin perustuen. Yhteiset varat tarkoittavat myös sitä, että kaikkien jäsenmaiden, ml. Suomen, tulee olla

kiinnostunut muiden jäsenmaiden talouksien, työmarkkinoiden jne. toiminnasta. Heikko toiminta heijastuu kielteisesti myös muihin maihin.

Lisäksi eurooppalaisessa ohjausjaksossa käsitellään kaikkien maiden tilannetta, mutta kyseinen järjestelmä ei ole riittävästi johtanut uudistuksiin. Valtioneuvoston EU-selonteon yksi kantavimmista ajatuksista on kriisinkestävyyden vahvistaminen. Kriisinkestävyys ei syvene, jollei uudistuksia tehdä laajasti. Niin koronaelvytyksen kansallisten ohjelmien kuin ohjausjakson yhteydessä tulisi siten kiinnittää nykyistä enemmän huomiota talouden, työmarkkinoiden sekä myös tasa-arvon eteenpäin viemiseen.

Oletettava vakaus- ja kasvusopimuksen uusiminen liittyy läheisesti näihin kansallisiin uudistuksiin. Selonteon kirjaukset tästä aiheesta olivat vielä ympäripyöreitä ja Suomenkin on laadittava asiasta linjaukset ja ehdotukset.

Akava ry:n puolesta

Markus Penttinen
kansainvälisten asioiden päällikkö